

De heilige eik

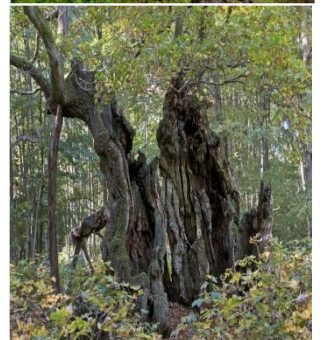
De oudste van Europa?

Zomereiken behoren tot de oudste bomen in Europa. Van oorsprong komen ze uit Z-Europa en hebben zich na de laatste ijstijd uiteindelijk ook in N-Europa gevestigd. Onderzoekers beweren dat één van de oudste op ons continent een leeftijd heeft tussen de 1000-1600 jaar oud en in Wales (UK) groeit met een stamomtrek

(Afbeelding boven.) van meer dan 16m. Verder groeit er ook één (zie rechts midden.) in Denemarken. Als je die bekijkt kan je bijna niet geloven dat deze eik nog een lang leven is beschoren. Zijn leeftijd is moeilijk te bepalen omdat z'n binnenste volledig is vergaan, wat vaak gebeurt bij eiken op hoge leeftijd. Er wordt vermoed dat gezien de vroegere omvang van de hoofdstam dat toch tenminste 800 jaar moet zijn en nog steeds zit er leven in. Ongelooflijk! Waarschijnlijk staat de oudste eik van Nederland op een kruising in het Brabantse Den Hout bij een wegsplitsing. Deze is ook flink hol.

Men schat de leeftijd tussen de 600 en 800 jaar. Ook niet gering. In Zweden staat de "Kvilleken" (Afb. bovenste rechts.) met een geschatte leeftijd tussen 1200 en 1500 jaar en

een stamomtrek van rond de 15m. Het bepalen van de leeftijd van een eik is knap lastigen en helemaal als er een groot gedeelte hol is. Jaarringen tellen is onmogelijk of je moet hem omzagen. Het hol worden van zeer oude eiken is meestal een soort van afstervings proces. Dit kan wel 400 jaar duren. Het buitenste gedeelte staat meestal nog overeind. Door de omtrek te meten, incl het holle gedeelte, kan bij benadering de leeftijd worden geschat.

Op zandverstuivingen bv. in De Drunense duinen groeit een zomereik (Zie afb. links onder) waarvan alleen z'n kruin bovengronds uitsteekt. De hoofdstam is in de loop van honderden jaren ondergestoven. Het grootste en oudste gedeelte leeft dus ondergronds en waarschijnlijk zijn dergelijke ondergrondse eiken zeer oud. Ook Weert heeft hiervan enkele voorbeelden. Men vermoedt dat In de tuin van het NMC ook zo'n eik groeit op een ouwe wat begroeide zanderige stuifzand heuvel. De kruin van de boom vertakt zich vanuit de grond.

Voor de Kelten, Germanen, Romeinen en Grieken was de eik een heilige boom en bezat bovennatuurlijke krachten en werd vereerd met rituelen door een Druïde, Sjamaan of medicijnman. Er werden offers gebracht en overledenen bij begraven. De Germanen wijdde de eik aan hun oppergod Wodan. De Grieken en Romeinen tooide iemand met een eikenkrans als eerbetoon voor een

bijzondere prestatie. Eikels van de boom bevatten veel looizuur maar met een juiste behandeling zijn ze goed eetbaar. In de oorlog was er "Eikeltjes koffie". Granen waren in de middeleeuwen niet veel voorhanden. Eikels waren niet alleen voor de varkens en leerlooierijen maar werden toen ook gedroogd, gemalen of gehakt In brood, in gebak en als bindmiddel gebruikt. De eik zo gewoon en toch bijzonder!

Jaap Tak

